

MATERIÁL BEZ OSOBNÍCH ÚDAJŮ

MĚSTSKÝ ÚŘAD ŽĎÁR NAD SÁZAVOU

MATERIÁL PRO RADU MĚSTA č. 37

DNE: 07.03.2016

JEDNACÍ ČÍSLO: 555/2016/STAR

NÁZEV:

Participativní rozpočet

ANOTACE:

Participativní rozpočtování je nástroj, který umožňuje účast občanů na věcech veřejných, na místní politice. Občané se zapojují do plánování části rozpočtu a rozdělování veřejných prostředků. Jinými slovy obyvatelé určitého místa (sousedství, čtvrti, části) či členové komunity mohou diskutovat a rozhodovat o využití části rozpočtu.

Participativní rozpočet je tak formou přímé demokracie.

NÁVRH USNESENÍ:

Rada města se seznámila s materiálem Participativního rozpočtu a pověřuje Mgr. Zdeňka Navrátila, starostu, realizovat kroky, které povedou k začlenění participativní položky do rozpočtu města Žďár nad Sázavou pro rok 2017. Rada města se seznámila s návrhem postupu a cenovou nabídkou předloženou společností Agora CE, o.p.s. a pověřuje starostu k přípravě a předložení smlouvy radě města.

Starosta města:	Místostarosta města:	Tajemník MěÚ:
Odbor majetkoprávní:	Odbor ST a vnitřních věcí:	Odbor finanční:
Odbor komunál. služeb + TSBM:	Odbor rozvoje a územního plánování:	Odbor stavební:
Odbor školství, kultury a sportu:	Odbor sociální:	Odbor živnostenský:
Odbor dopravy:	Odbor životního prostředí:	Odd. správy měst. lesů a ryb.:
Oddělení informatiky:	Odd. fin. kontroly a inter. auditu	Městská policie
Projektový koordinátor:	Krizové řízení:	

Zpracoval: oPK

Předkládá: Mgr. Zdeněk Navrátil

Název materiálu: Participativní rozpočet

Počet stran: 1

Počet příloh: 3

Popis

Participativní rozpočtování představuje inovativní nástroj zlepšující komunikaci mezi radnicí a občany při rozhodování o rozdělení financí z městského rozpočtu. Obecně je možné popsat participativní rozpočet jako část peněz městského rozpočtu, o jejímž využití spolurozhodují obyvatelé společně se svými volenými zastupiteli. Postup, kterým radnice dospěje k tomu, jaké návrhy občanů budou součástí tohoto participativního rozpočtu, se může značně lišit od města k městu. Stejně tak se liší výše resp. podíl financí takto vyčleněných v rámci městského rozpočtu. V rámci tohoto projektu jsme se inspirovali zejména v Evropě, konkrétně v Polsku, kde je více než stovka měst, které tento nástroj využívají.

Zvolený participativní postup popsat ve zkratce tak, že obyvatelé podávají návrhy, co by se za peníze z participativního rozpočtu mělo v obci v následujícím roce vylepšit. Při tvorbě těchto návrhů se obyvatelé za asistence města setkávají na lokálních, či tematických veřejných diskusích. Na nich diskutují o tom, co chtějí ve své obci změnit a jak. Společné návrhy pak předkládají radnici k posouzení z hlediska realizovatelnosti. Vyvrcholením procesu je hlasování určené všem obyvatelům o tom, které návrhy obyvatel má obec realizovat.

Geneze případu

- Jedná se o zcela nový případ.

Návrh řešení

- Souhlasit s návrhem postupu a cenovou nabídkou předloženou společností Agora CE, o.p.s., pověřit starostu k přípravě a předložení smlouvy radě města.

Varianty návrhu usnesení

- Rada města po projednání **souhlasí/nesouhlasí** s návrhem postupu a cenovou nabídkou předloženou společností Agora CE, o.p.s. a pověřením Mgr. Zdeňka Navrátila, starostu, realizovat kroky, které povedou k začlenění participativní položky do rozpočtu města Žďár nad Sázavou pro rok 2017, k přípravě a předložení smlouvy radě města.

Doporučení předkladatele

- Rada města po projednání doporučuje návrh postupu a cenovou nabídkou předloženou společností Agora CE, o.p.s. , pověřuje starostu k přípravě a předložení smlouvy radě města.

Stanoviska

Nejsou.

Participativní rozpočtování - úvod

Vymezení PR

Participativní rozpočtování je nástroj, který umožňuje účast občanů na věcech veřejných, na místní politice. Občané se zapojují do plánování části rozpočtu a rozdělování veřejných prostředků. Jinými slovy obyvatelé určitého místa (sousedství, čtvrti, části) či členové komunity mohou diskutovat a rozhodovat o využití části rozpočtu.

Participativní rozpočet je tak formou přímé demokracie a v obecné rovině představuje prohloubení a částečnou institucionální změnu stávajícího systému zastupitelské demokracie. Je to inovativní řešení podporující inkluzivní demokracii a další modernizaci a odpovědnost ve veřejném sektoru.

Principy PR

Ideové principy PR jsou:

1. rozvoj kultury demokracie a aktivního občanství;
2. vytvoření vztahu a posílení důvěry mezi politiky a členy komunity;
3. na přesměrování finančních prostředků v souladu s veřejným míněním a ve prospěch určitých skupin obyvatel.

Nutné náležitosti PR

1. je vedena diskuse o omezené části rozpočtu;
2. musí jít o proces týkající se města (obce) nebo jeho části s volenými zástupci se svěřenými pravomocemi
3. musí jít o opakovaný proces (jedno setkání nebo referendum týkající se finančních otázek nejsou příklady PR);
4. proces musí zahrnovat nějakou formu veřejného projednání v rámci zvláštních setkání/fór (setkání s úředníky nebo zastupiteli s běžnými občany není PR);
5. existuje závaznost a odpovědnost za výstupy procesu.

Obecné příklady využití PR

1. budování důvěry mezi veřejností a volenými zástupci;
2. vytvoření prostředí pro sociální dialog v rámci komunity;
3. sociálním začlenění vyloučených skupin (např. v rámci obce, v níž existují významné sociální rozdíly či izolované minority apod.);
4. modernizaci administrativy (např. zlepšení fungování a dostupnosti sociálních služeb);
5. podpoře sociální identifikace s lokalitou (např. PR pro mladistvé);
6. výchově k aktivnímu občanství;
7. boji proti chudobě;

Přínosy PR

1. **Politický** – podpora politické legitimacy, transparentnost a politická odpovědnost, budování důvěry mezi občany a institucemi/politiky.
2. **Sociální** – otevírání možnosti účasti všech občanů na veřejném rozhodování přináší posilování občanské společnosti, vztahů mezi lidmi – sousedství, sociální kapitál, utváření komunit.
3. **Manažerský** – vylepšení veřejného managementu, větší průhlednost, srozumitelnost, možnost kontroly
4. **Vzdělávací** – seznámení občanů s rozpočtovým procesem a problematikou veřejných rozpočtů, nové informace a procesy fungování veřejné správy („demokracie v praxi“), uvědomění si potřeb ostatních obyvatel města.
5. **Pěstování politické kultury** prostřednictvím veřejné diskuse, deliberace.

Otazníky PR

1. Bude mít zájem politik?
2. Bude mít zájem občan?
3. Nebudou participovat ti samí lidé jako vždy?
4. Zvládne občan správně rozhodnout?
5. Zvládne veřejná správa proces vést?
6. Bude mít proces podporu shora i zdola?
7. Bude proces udržitelný?
8. Je důležitější kvantita (participace) či kvalita (deliberace)?

Příklady

Česká republika

Litoměřice: Město Litoměřice začalo s participativním rozpočtem „MŮJ NÁPAD PRO NAŠE MĚSTO“

Zbraslav - PARTICIPATIVNÍ ROZPOČET V PRAZE ZBRASLAVI PRO ROK 2016: do konce listopadu občané podávají návrhy!

Praha 10 - Občané Prahy 10 chtějí 21 miliónů korun na úpravy veřejných prostor

Semily - O PARTICIPATIVNÍ ROZPOČET JE ZÁJEM

Praha 7 - Praha 7 zřídila Komisi participace

Slovensko

Bratislava – Nove Město

Ružomberok

Bánská Bystrica

Bratislava

Polsko

Walbrzych

Dabrowa Gornicza

Participativní rozpočtování - proces

1. příprava procesu – během ní je zásadní podpora v rámci zaštiťující instituce - v případě obce může být vyjádřena např. přijetím základního dokumentu na úrovni zastupitelstva obce, v němž jsou definovány hlavní charakteristiky procesu a pravidla - zásady, charta participativního rozpočtu; dále je nutné rozpracovat základní podobu procesu (nastítnit řešení otázek cyklu procesu - kdy, kde, co, jak a kdo?);

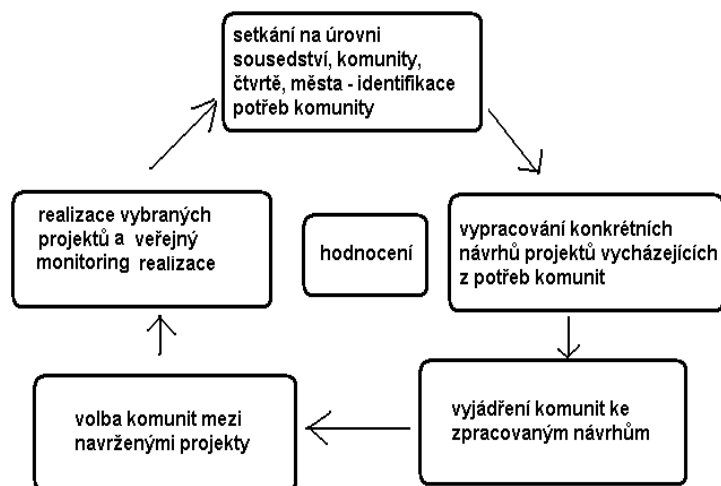
případně vybrat skupinu lidí, kteří se v dalších fázích věnují koordinaci procesu; koncept musí být prezentován široké veřejnosti a vyřešena by měla být otázka způsobu zapojení jednotlivých částí populace např. minorit (seniorů, juniorů, žen, etnických a kulturních minorit apod.), zásadní je vytvořit takové prostředí, které umožní všem potenciálním účastníkům podílet se na procesu rovnou měrou;

2. veřejná diskuse nad návrhy a jejich rámcová tvorba – v této fázi je nutné vytvořit veřejný prostor určený k diskusi a tvorbě návrhů; možné je využití např. internetu jako nástroje účasti, nicméně by se celý proces formulace návrhů neměl odehrávat pouze ve virtuálním prostředí, které nezaručuje diskusi a vyjednávání mezi účastníky, v případě lokalizace procesu pouze na internet hrozí ztráta veřejného rozměru celého procesu;

3. technická analýza – během ní dochází k odborné analýze návrhů veřejnosti, jinými slovy je posouzena jejich přijatelnost z hlediska základních kritérií stanovených na začátku procesu (např. z hlediska celkových nákladů, doby realizace), dále soulad s kompetencemi a s legislativními normami, které realizaci podmiňují, je rozpracován finanční a časový plán; příkladem vhodné praxe může být PR New Yorku, kde jsou za tuto část, za odborné asistence odborníků municipality, zodpovědní na veřejných projednáních volení zástupci komunity;

4. volba návrhů – volba komunity mezi navrženými a v rámci technické analýzy dopracovanými návrhy;

5. implementace – realizace vybraných návrhů (ta např. v případě obcí následuje po odsouhlasení navržených projektů volenými zástupci).

Žďáru nad Sázavou 2016

Návrh postupu

---

připravila

Obsah

Obsah.....	2
1. Co je participativní rozpočet?.....	3
1.1. Co Vám může realizace participativního rozpočtu přinést	3
Výhody využití z pohledu politiků.....	3
Výhody využití z pohledu občanů	3
Výhody využití z pohledu úředníků.....	3
2. OČEKÁVANÉ CÍLE A VÝSTUPY POSTUPU TVORBY PARTICIPATIVNÍHO ROZPOČTU	4
3. ZÁKLADNÍ PRINCIPY REALIZACE PROCESU PARTICIPATIVNÍHO ROZPOČTU	5
4. POSTUP TVORBY PARTICIPATIVNÍHO ROZPOČTU	6
5. POPIS AKTIVIT	7
Fáze 1. Informování a motivace občanů.....	7
Fáze 2 – Zpracování a podávání návrhů projektů občany	8
Fáze 3 - Verifikace návrhů občanů odborníky.....	9
Fáze 4 - Prezentace návrhů	9
Fáze 5 - Hlasování a výběr projektů navržených občany.....	10
Fáze 6 - Evaluace postupu tvorba participativního rozpočtu a stanovení podoby dalšího ročníku.....	11
Fáze 7 – Implementace návrhů	11

zpracovala Agora CE, o.p.s.

Petra Rezka 12, 140 00 Praha 4

www.agorace.cz

1. Co je participativní rozpočet?

Participativní rozpočtování představuje inovativní nástroj zlepšující komunikaci mezi radnicí a občany při rozhodování o rozdělení financí z městského rozpočtu. Obecně je možné popsat **participativní rozpočet jako část peněz městského rozpočtu, o jejímž využití spolurozhodují obyvatelé společně se svými volenými zastupiteli**. Postup, kterým radnice dospěje k tomu, jaké návrhy občanů budou součástí tohoto participativního rozpočtu, se může značně lišit od města k městu. Stejně tak se liší výše resp. podíl financí takto vyčleněných v rámci městského rozpočtu. V rámci tohoto projektu jsme se inspirovali zejména v Evropě, konkrétně v Polsku, kde je více než stovka měst, které tento nástroj využívají.

Zvolený participativní postup popsat ve zkratce tak, že obyvatelé podávají návrhy, co by se za peníze z participativního rozpočtu mělo v obci v následujícím roce vylepšit. Při tvorbě těchto návrhů se obyvatelé za asistence města setkávají na lokálních, či tematických veřejných diskusích. Na nich diskutují o tom, co chtějí ve své obci změnit a jak. Společné návrhy pak předkládají radnici k posouzení z hlediska realizovatelnosti. Vyvrcholením procesu je hlasování určené všem obyvatelům o tom, které návrhy obyvatel má obec realizovat.

1.1.Co Vám může realizace participativního rozpočtu přinést

Využití participativního rozpočtování přináší městu různé výhody. Na druhou stranu využití tohoto postupu skýtá určitá rizika. Obojí jak výhody, tak rizika se liší podle toho, z jaké pozice se na tento postup díváte. Jako občan? Jako zvolený politik? Jako úředník?

Výhody využití z pohledu politiků

- Efektivnější zapojení aktivní nepolitické veřejnosti.
- Větší motivace neaktivních občanů k vyššímu zájmu o věci veřejné.
- Budování důvěry občanů a zlepšení jejich vztahu k radnici.
- Získání zpětné vazby od obyvatel a podklady pro další rozhodování.
- Vyšší kredit díky zvýšené transparentnosti rozhodování vedení města.

Výhody využití z pohledu občanů

- Jasně daný způsob jak ovlivnit podobu rozpočtu obce.
- Možnost prosadit vlastní téma či řešit problém ve svém okolí.
- Vyšší transparentnost fungování rozpočtu.
- Ze spoluobčanů se stávají sousedé – posilování vazeb ve svém okolí.
- Sociálně spravedlivější distribuce rozpočtu.

Výhody využití z pohledu úředníků

- Budování důvěry občanů a zlepšení vztahu k úřadu.
- Zvýšení statutu úředníka jako odborníka.
- Realizace činností na základě analýzy potřeb obyvatel.

2. OČEKÁVANÉ CÍLE A VÝSTUPY POSTUPU TVORBY PARTICIPATIVNÍHO ROZPOČTU

Cílem je v roce 2016 otestovat tvorbu participativního rozpočtu, tak aby se mohl stát nástrojem využívaným městem každoročně, ne pouze během testovacího období.

Z tohoto hlediska jsme si stanovili následující **konkrétní cíle**:

- Informovat a zapojit občany do procesu tvorby participativního rozpočtu ve všech jeho fázích.
- Umožnit občanům města rozhodovat o přerozdělování části rozpočtu města.
- Zvýšit kapacity pracovníků městského úřadu komunikovat pracovat s veřejností srozumitelnou formou.
- Zvýšit znalosti obyvatel o tom, jaké jsou kompetence a možnosti města v oblasti investičních aktivit města.
- Propojit tvorbu participativního rozpočtu se strategickým plánováním rozvoje města.

Indikátory úspěchu dosažení těchto cílů:

- V průběhu navrhování projektů se do procesu tvorby PaR aktivně zapojí alespoň 225 obyvatel (sami navrhnou či podpoří návrh konkrétního projektu v úvodní fázi).
- Na veřejná setkání se dostaví celkově alespoň 100 obyvatel.
- Podíl podávaných návrhů a návrhů, které budou následně hlasovány, bude větší než 50%.
- Závěrečného hlasování se zúčastní alespoň 10 % obyvatel starších 15 let.
- Z rozpočtu města, bude v roce 2017 proinvestováno cca 1 milion Kč.
- Realizace procesu znamená max. 10% Kč provozních nákladů.

Výstupy postupu z realizace dílčích aktivit zapojení veřejnosti budou:

- Informativní texty (TZ, články atp.) prezentované pomocí dostupných médií (minimálně web města, web projektu, tištěný zpravodaj) v průběhu celého projektu.
- Databáze klíčových neformálních lídrů, kteří budou přednostně oslovováni při informační kampani.
- Informativní veřejné setkání občanů.
- Podklady (formuláře) pro odevzdání návrhů projektu (v elektronické podobě).
- Databáze návrhů předložených občanů (podklad pro hlasování, podklady pro další diskuzi).
- Veřejné setkání umožňující diskuzi nad projekty občanů.
- Evaluace a návrh na případné adaptace procesu pro další rok.

3. ZÁKLADNÍ PRINCIPY REALIZACE PROCESU PARTICIPATIVNÍHO ROZPOČTU

Pro úspěšnou realizaci projektu a dosažení stanovených cílů je nutné respektovat tyto základní principy:

- **Budování partnerství veřejného sektoru a občanské společnosti (třetího sektoru).**

Hybatelem procesu je samotná radnice, která je takto odpovědná za intenzitu a kvalitu vztahů s občany, občanskými iniciativami a neziskovými organizacemi. Znamená to především iniciativní roli zástupců vedení města a koordinátora procesu tvorby participativního rozpočtu. Pouze jejich aktivita při plnění úkolů a komunikaci s obyvateli může vést k tomu, že občané města se do tvorby rozpočtu také aktivně zapojí.

- **Jasný proces a pravidla.**

Radnice musí od počátku usilovat o jasný a transparentní proces, jehož pravidla budou veřejně známa a dodržována. To umožní, aby všichni obyvatelé města věděli, kdy a jak se mohou zapojit do tvorby rozpočtu a jaké jsou jejich možnosti.

- **Dostatečné zdroje, čas a znalosti**

Radnice jako iniciátor procesu do něj musí investovat dostatečné zdroje a využívat dostupných znalostí pro to, aby obyvatelům města umožnila maximální možné zapojení s minimem vynaložených sil. Pouze pokud vstup obyvatel do rozhodovacího procesu bude snadný a relativně časově nenáročný, je možné očekávat adekvátní výstupy. V opačném případě se zapojí jen ti, kteří se zapojují vždy.

- **Vzájemné učení se a výměna informací**

Proces tvorby participativního rozpočtu představuje především možnost sdílet informace a vzájemně se od sebe učit. Na jednu stranu se občané učí tomu, jaké jsou možnosti radnice při správě jejich města. Na druhou stranu vedení města získává cenné informace o tom, jaké jsou aktuální potřeby a přání jejich obyvatel.

- **Koncepčnost, vedení procesu a zpětná vazba**

S informacemi a návrhy občanů je třeba zacházet koncepčně. Proces nesmí generovat nekonceptní aktivity a projekty, které budou popřením dobře spravovaného města. Občané, kteří navrhují projekty a řešení, které nebudou v souladu s dlouhodobými strategiemi a koncepcemi města, musí získat srozumitelnou zpětnou vazbu, jak jinak bude jejich potřeba naplňována.

- **Udržitelnost a adaptace procesu**

Metody a pravidla tvorby participativního rozpočtu musí být pravidelně vyhodnocovány. S ohledem na měnící se podmínky, zejména růst kapacit obyvatel i městského úřadu a jeho vedení, je možné vést intenzivnější dialog s obyvateli a využívat další tzv. deliberativní nástroje umožňující konzultaci a zapojení občanů do rozhodování.

4. POSTUP TVORBY PARTICIPATIVNÍHO ROZPOČTU

Postup tvorby PaR lze rozdělit do šesti základních kroků, resp. etap. Níže uvádíme navržený časový harmonogram s hlavními milníky, které označují odpovídající postu a to včetně kroku, závěrečného, který umožňuje vyhodnocení celého postupu a který složí k úpravě postupu v dalším roce.

Příprava procesu jakožto nultá fáze zde uváděna není. Předpokladem, je schválení tohoto postupu a pravidel tvorby PaR zastupitelstvem města na březnovém jednání!

1. Informování a motivace občanů

Milníky:

- Kompletní prezentace podoby projektu prostřednictvím dostupných medií a distribučních kanálů – dubnový zpravodaj
- Informativní veřejné setkání – 3. května
- Sousedská setkání – v následujících dvou květnových týdnech

2. Podávání návrhů projektů občany

Milníky:

- Otevření možnosti podávat projekty.
- Formální kontrola, rozdělení ve struktuře úřadu dle kompetencí odborů/oddělení.

3. Odborné zhodnocení návrhů občanů úředníky MěÚ

Milníky:

- Zpětná vazba autorům.
- Zveřejnění krátké anotace projektů.

4. Prezentace návrhů

Milníky:

- Realizace veřejného diskuzního setkání.
- Zveřejnění detailních informací o způsobu hlasování.
- Finalizace projektů odevzdaných k hlasování.
- Uveřejnění kompletního seznamu projektů k hlasování.

5. Výběr navržených projektů

Milníky:

- Hlasování
- Zveřejnění o výsledcích hlasování

6. Evaluace projektu

Milníky:

- Alokace financí na realizaci vítězných návrhů do rozpočtu 2017
- Vyhodnocení průběhu procesu a návrh na zlepšení pro další ročník

duben -
květen

červen

červen - srpen

září - říjen

listopad

prosinec

5. POPIS AKTIVIT

Fáze 1. Informování a motivace občanů

Podmínkou úspěchu Participativního rozpočtu je rozsáhlá informační kampaň!

Aktivita 1.1 – Vytvoření pracovní skupiny PaR

Pracovní skupina bude mít za úkol koordinovat celý proces. Dle tohoto postupu odsouhlaseného vedením města bude připravovat detaily jednotlivých aktivit. Měla by být proto tvořena zástupci vedení města, úředníků těch odborů, které budou odpovědní za kontrolu návrhů občanů a pracovníky odpovědnými za zajištění propagace a koordinátora PaR.

Jednání PS má za cíl umožnit diskuzi o jednotlivých detailech navrženého postupu a koordinaci aktivit informování, konzultace a zapojení veřejnosti.

Aktivita 1.2 – příprava propagační strategie

Cílem je vytvořit poutavou a přitom jednoduchou prezentaci PaR občanům. Zároveň je stanovena informační strategie tj. specifický „redakční plán“ termínů zpracování a prezentace jednotlivých informačních materiálů veřejnosti v rámci celého procesu. Minimem by pak mělo být:

- Informační materiály do **městského zpravodaje**.
- Webová prezentace projektu města na vlastním webu případně na webu www.participativni-rozpocet.cz Koordinátor města získá k této stránce specifický administrační přístup, aby mohl editovat pasáže týkající se aktualit města.
- Vhodně řešená prezentace projektu na **webových stránkách města**.
- Další podklady budou vytvořeny na základě dalších identifikovaných komunikačních kanálů a klíčových partnerů.

Aktivita 1.3 – vydání speciálního čísla zpravodaje

Do každé domácnosti bude distribuován informativní text prostřednictvím místního zpravodaje. V optimálním případě by mělo jít o materiál, který bude moci být distribuováno také v dalších fázích projektu a prostřednictvím dalších informačních kanálů.

Obsahem bude intuitivně pochopitelná informace o procesu tvorby participativního rozpočtu doplněná vhodnou infografikou a podmínkách zapojení občanů do tvorby návrhů, termínech jednotlivých veřejných setkání, informace obecného charakteru o metodách participativního rozpočtu, včetně příkladů ze zahraničí.

Vhodným doplněním jsou také další informace, které umožňují obyvatelům porozumět finančnímu řízení města (celkový rozpočet města, kompetence města atp.).

Aktivita 1.4 – spuštění webových stránek

Webové stránky budou obsahovat část věnovanou pouze participativnímu rozpočtu města. V této části budou prezentovány aktuality, přesný a interaktivní popis procesu, zveřejňovány jednotlivé akce a prezentovány projekty podávané občany. Na web bude přesměrována vhodně zvolená doména města, které bude respektovat například volbu specifického názvu celého projektu (např. doména třetího řádu v tvaru rozpocet.zdarns.cz). Zároveň budou základní informace zveřejněny na webu města, spolu s prolinkem na web www.participativni-rozpocet.cz.

Aktivita 1.5 – informativní veřejné setkání

Cílem této aktivity je to, aby obyvatelé lépe porozuměli smyslu a mechanismům participativního rozpočtu a zároveň aby mohli společně diskutovat o tématech, která jsou z jejich pohledu stěžejní a je třeba je řešit.

Veřejné setkání bude mít podobu kombinující prezentaci a plenární diskuzi. Úvodní část slouží k vysvětlení postupu a pravidel participativního rozpočtu. V následující části se účastníci společně budou moci setkat a diskutovat o tématech, pro která budou chtít navrhnout svůj projekt.

Aktivita 1.6 – Sousedská plánovací setkání

Setkání proběhnou v KOLIKA? místních částech města, konkrétně v .... . Cílem je to, aby se lidé žijící v dané lokalitě mohli společně setkat a diskutovat a případně připravit vlastní návrh pro PaR. Jednání svolává, organizuje a moderuje koordinátor PaR.

Fáze 2 – Zpracování a podávání návrhů projektů občany

V rámci této fáze mají občané možnost podávat určeným způsobem návrhy projektů, a to jak v elektronické, případně papírové podobě.

Kritéria návrhů projektů

Kritéria kladená na návrhy občanů jsou taková, aby jejich zpracování nekladlo příliš velké nároky na obyvatele – laiky a zároveň taková, aby radnice získala takové návrhy, které bude schopna realizovat.

- Projekt musí při jeho podání podpořit alespoň 15 občanů.
- Projekt musí být realizovatelný během 1 roku.
- V případě investičního projektu musí být tato na pozemku města,
- Realizace projektu musí být v kompetenci města.
- Náklady na projekt nesmí přesáhnout 25 % celkové částky určené na participativní rozpočet.

Formální podoba zpracování návrhu

Návrhy občanů budou mít podobu projektové fiše, ve které bude popsáno minimálně následující:

- název
- popis výchozí situace, na kterou autoři reagují včetně přesné specifikace místa a ilustrativní fotografie
- popis navrhovaného řešení (účel, cíl, aktivity atp.)
- popis toho, koho se nejvíce dotkne výsledné řešení a komu je určen
- odhadované náklady na realizaci projektu (včetně informací o nákladech na údržbu)
- kontakty na autora návrhu

Součástí popisu navrhovaného projektu pak musí být podpisový arch, který dokládá, že návrh podporuje alespoň 15 obyvatel města.

Odevzdání návrhu

Probíhá jak elektronicky, tak v papírové podobě. Návrhy projektů u sebe soustředí koordinátor, který provede kontrolu jejich formální správnosti. V případě formální správnosti je postupuje na příslušný odbor MěÚ. V případě formálních nedostatků vrací návrh autorovi k dopracování. Autor má 5 dní na formální doplnění svého návrhu a jeho opětovné odevzdání. V této fázi je cílem maximalizovat počet návrhů, proto koordinátor komunikuje s autorem ihned.

Aktivita 2.1 – Vyhlášení výzvy pro podávání návrhů

Dostupnými komunikačními prostředky bude oznámeno zahájení příjmu projektů občany (webové stránky, FB, mailem na adresy získané během veřejných setkání). Formuláře, které budou sloužit k odevzdávání návrhů občanů, budou dostupné v elektronické podobě na webu projektu, v papírové

na místech k tomu určených (podatelna MěÚ, případně další vhodné instituce, např. knihovna, škola atp.).

Aktivita 2.2. Konzultace přípravy návrhů projektů

Navrhovatelé mají možnost své návrhy konzultovat s koordinátorem PaR už v této fázi. V případě, že se bude jednat o odbornou problematiku, pak je koordinátor zodpovědný za zprostředkování zpětné vazby mezi odborným pracovníkem MěÚ a navrhovatelem. Koordinátor může dle potřeby svolávat a organizovat jednání ad hoc pracovní skupiny.

Fáze 3 - Odborné zhodnocení návrhů občanů úředníky MěÚ

V této fázi má MěÚ 2 měsíce na kontrolu a posouzení realizovatelnosti návrhů občanů. Cílem je primárně zpřesnit podobu návrhů projektů tak, aby odpovídaly reálným možnostem města a následným nárokům na realizaci (přesné stanovení rozpočtu, kompetencí atp.)

Cílem je však také maximalizovat počet realizovatelných návrhů, nikoliv jejich počet minimalizovat. Odborní pracovníci MěÚ, jejichž úkolem bude návrh občanů posoudit, by proto opět měli aktivně komunikovat s autorem návrhu, pokud je možné u daného návrhu možnost dosáhnout jeho realizovatelnosti za předpokladu částečné modifikace.

Aktivita 3.1 – Zveřejnění podaných návrhů

Cílem je prezentovat občanům jaké projekty jejich spoluobčané navrhují. Na webu projektu bude proto zveřejněn interaktivní seznam anotací jednotlivých návrhů včetně ilustrační fotografie. Jednotlivé návrhy bude možné vyhledat na v seznamu či na mapě města.

Aktivita 3.2 - Hodnocení návrhů a zpětná vazba autorům

Cílem je na základě posouzení realizovatelnosti rozdělit návrhy projektů rámcově do tří následujících kategorií:

- A.** návrhy, které jsou ve shodě se všemi kritérii a jsou realizovatelné v rozsahu navrženém občany
- B.** návrhy, které jsou realizovatelné za předpokladu dílčí změny zadání (je možné dosáhnout definovaného cíle, ale jinými prostředky, je třeba realizovat aktivity ve větším/menším rozsahu atp.)
- C.** návrhy, které není možné realizovat ani při dílčích změnách zadání (realizace není v kompetenci města, vyžaduje velké finanční investice, už je v řešení atp.)

V případě prvního (A), předá příslušný úředník informaci koordinátorovi projektu. V případě druhého navrhne autorům možná alternativní řešení či úpravy návrhu. V případě třetího podá zpětnou vazbu autorům projektu.

Koordinátor projektu provede patřičné změny v seznamu projektů (označí, do které kategorie který návrh spadá). V případě dostatečných časových kapacit by měla být poskytována autorům nejen zpětná vazba, ale konzultace pro zpřesnění těch návrhů, které spadají do kategorie B. Tím bude umožněno je přesunout do kategorie A.

Fáze 4 - Prezentace návrhů

Během této fáze je třeba podniknout takové kroky, aby se obyvatelé města dozvěděli o návrzích navržených jejich spoluobčany, aby nad těmito návrhy proběhla odborně vedená debata. Zároveň je třeba připravit finální podklady pro následující volbu. Obojí pak vhodně začlenit do realizace propagační strategie.

Aktivita 4.1 – veřejné diskuzní setkání

Cílem těchto veřejných setkání¹ je představit návrhy obyvatel, prezentovat a vysvětlit zpětnou vazbu MěÚ (zdůvodnit návrhy změn, důvody pro zamítnutí atp.). V této podobě slouží setkání jako praktická ukázka toho, jaké jsou možnosti města, zároveň však slouží také jako prostor pro konzultaci pro definování alternativních návrhů řešení.

Účastnit se ho budou primárně autoři návrhů projektů, úředníci MěÚ, kteří prováděli verifikaci návrhů a koordinátor města. Vstup volených zástupců se v této části omezuje do té míry, aby nebylo ovlivněno nadcházející hlasování.

V dostatečném předstihu bude připravena pečlivá informační kampaň zaměřená, jak cíleně na již identifikované zájemce o tvorbu participativního rozpočtu, tak plošná sloužící k informování širší veřejnosti. Součástí této informační kampaně budou také informace o tom, jak proběhne následující hlasování.

Aktivita 4.2 – prezentace návrhů

Cílem této kampaně je jednak prezentovat jednotlivé návrhy projektů, které prošly hodnocením ze strany úřadu, ale také informovat obyvatele města o tom, jak mohou hlasovat a vybírat navržené projekty. Jednotlivé návrhy ve své finální podobě budou prezentovány na webových stránkách. Bude také připravena verze pro tisk distribuovaná jako součást městského zpravodaje

Autoři projektů mají možnost sami aktivně propagovat „své“ vlastní projekty mezi svými spoluobčany. V tomto jim nebude poskytována žádná individuální asistence a záleží pouze na aktivitě samotných občanů.

Fáze 5 - Hlasování a výběr projektů navržených občany

V průběhu této fáze proběhne krátká předvolební informační kampaň. Hlasování proběhne jak v elektronické, tak papírové formě. V závěru tak bude mít vedení města k dispozici priority občanů ohledně těch návrhů projektů, které by měly být zrealizovány z prostředků participativního rozpočtu.

Aktivita 5.1 – Hlasování

Cílem této aktivity je získat od obyvatel města zpětnou vazbu k jednotlivým návrhům a vybrat tak ty, které jsou z pohledu obyvatel nejpotřebnější. Obyvatelé budou moci 7 dnů dávat své hlasy jednotlivým projektům. Hlasování nebude plně anonymní. Aby se minimalizovala možnost zneužití voleb, musí se hlasující určitým způsobem identifikovat. Voleb se mohou účastnit všichni obyvatelé obce, včetně těch, kteří nemají v obci trvalé bydliště.

Metoda hlasování bude rozhodnuta ve spolupráci s participační pracovní skupinou. Obecně doporučujeme možnost při hlasování využít pozitivní i negativní hlasy v poměru 2:1. Počet hlasů jednoho hlasujícího je závislý na počtu návrhů, o nichž se hlasuje.

Přesná podoba hlasovacího lístku bude schválena vedením města a v dostatečném předstihu před hlasováním zveřejněna.

Pravidla pro hlasování:

- Hlasování se zúčastní obyvatelé Žďáru nad Sázavou, kteří v den hlasování dovršili 15 let.
- Hlasování je tajné nikoliv anonymní.
- Při hlasování bude využit takový volební algoritmus, který umožní distribuci kladných i záporných hlasů. Konkrétní podoba volebního algoritmu bude stanovena na základě počtu hlasovatelných návrhů.

---

¹ V případě většího počtu návrhů je možné připravit více VS

- Hlasovat bude možné jak elektronicky tak prostřednictvím papírových hlasovacích lístků.

Způsob vyhodnocení hlasování

- Platné budou ta hlasování, které budou v souladu s pravidly uvedenými výše .
- Sečtou se, příp. odečtou, všechny hlasy pro jednotlivé projekty.
- Na základě počtu získaných hlasů se sestaví výsledkový žebříček.
- Na základě tohoto žebříčku rozdělí finanční prostředky potřebné pro realizaci projektu, v pořadí od projektu, který získal nejvíce bodů až do vyčerpání přidělených finančních prostředků dané části.
- Pokud finanční prostředky nedostačují na realizaci následujícího projektu v žebříčku, bude se realizovat takový následující, který bude pokryt zbývající finanční částkou.
- Pokud získají dva či více projekty stejný počet bodů, realizuje se ten s nejvyšším rozpočtem.

Aktivita 5.2 – zveřejnění výsledků hlasování

Posledním krokem propagační kampaně bude prezentace výsledků projektu. Budou vyhlášeny výsledky hlasování a zároveň bude oznámeno konání závěrečného setkání PS, které bude koncipováno jako veřejně přístupný seminář.

Fáze 6 - Evaluace postupu tvorba participativního rozpočtu a stanovení podoby dalšího ročníku

Cílem závěrečné části projektu je vyhodnotit realizovaný proces a připravit metodiku pro následující rok. Ve spolupráci s participační skupinou budou navržena možná zlepšení a úpravy, které budou následně přijaty jako závazné zastupitelstvem.

Aktivita 6.1 – závěrečný seminář

Cílem této aktivity je ukázat výsledek celého procesu veřejnosti a otevřít plánování dalšího ročníku občanům. Na něm budou identifikovány hlavní problémové okamžiky celého procesu a připraveny návrhy možného řešení či zlepšení celého postupu.

Aktivita 6.2 – hodnotící anketa

Jednotliví účastníci procesu dostanou možnost vyjádřit se k těm etapám, kterých se nejvíce účastnili. Navrhovatelé hodnotí možnost zapojení, konzultací i prostor pro vlastní prezentaci.

Aktivita 6.4 – vyhodnocení vnitřního fungování procesu

Koordinátor společně s úředníky vyhodnotí průběh procesu. Identifikuje hlavní problémové okamžiky celého procesu a připraví spolu s nimi možný návrh řešení.

Aktivita 6.5 – úprava metodiky participačního rozpočtu

Koordinátor společně s participativní pracovní skupinou navrhnou na základě výstupů aktivit 6.1 – 6.3 úpravy výše uváděného postupu a jeho změněnou podobu představí ke schválení radě a zastupitelstvu.

Implementace návrhů

Realizace této fáze probíhá v následujícím roce 2017 a je plně na zaměstnancích úřadu. Jejich úkolem je v závislosti na podobě navrhovaných projektů realizovat jednotlivé veřejné zakázky, které povedou k jejich realizaci. Podmínkou této fáze je z hlediska zapojení občanů explicitní souhlas autora s podobou zadávací dokumentace resp. té části, které má vliv na podobu konečného řešení. Tak je zajištěno, že bude realizováno to, co si přál autor i občané kteří hlasovali pro jeho návrh.

Nabídka služeb pro zpracování participativního rozpočtu (PaR).

Participativní rozpočet v našem pojetí je postup, jakým obyvatelé daného města mohou určovat, na co bude vynaložen určitý objem financí v rozpočtu města.

Co díky naší asistenci získáte?

- Jasnou představu, jak postupovat při zapojení veřejnosti do rozhodování města.
- Efektivnější zapojení aktivní nepolitické veřejnosti.
- Větší motivaci neaktivních občanů k vyššímu zájmu o své projekty.
- Podklady pro strategické řízení a plánování rozvoje obce.

Na základě úvodního jednání Vám pomůžeme s následujícími aktivitami, které umožní realizovat PaR dle Vaší představy:

- **Příprava formální podoby participativního rozpočtu** přijímaného zastupitelstvem města – „statut PaR“
  - Úvodní prezentace možností využití nástroje participativního rozpočtování.
  - Sestavení a vedení odborné pracovní skupiny připravující postup tvorby rozpočtu
  - Finalizace podkladů pro schválení postupu zastupitelstvem města.
  - Kalkulace nákladů na realizaci PaR.
- **Příprava zapojení veřejnosti do tvorby participativního rozpočtu** – komunikační strategie města
  - Vytipování a naplánování využití vhodných komunikačních nástrojů pro informování veřejnosti v rámci realizace PaR.
- **Realizace aktivit zapojení veřejnosti do tvorby participativního rozpočtu:**
  - Školení pro zaměstnance úřadu o komunikaci s veřejností, přípravy a vedení veřejných setkání.
  - Příprava a vedení (moderace a facilitace) veřejných setkání včetně zpracování výstupů a výsledků.
  - Dotazníkové šetření mezi obyvateli města zaměřené na analýzu potřeb a hodnocení kvality života ve městě.
  - Zajištění závěrečného výběru priorit pro participativní rozpočet (on-line hlasování, zajištění zpracování výsledků).
- **Asistence při realizaci informační kampaně**
  - Možnost využití webu www.participativni-rozpocet.cz adaptace struktury, funkcionalit a infografiky vč. školení práce v administračním prostředí webu
  - Možnost využití obecná infografiky pro tvorbu plakátů a letáků.
  - Zpětná vazba k textům, tiskovým zprávám.
  - Příprava a realizace atraktivní a srozumitelné prezentace fungování PaR pro veřejnost.

Cenová nabídka – položkový rozpočet

Položka	jednotka	Cena za jednotku (bez DPH)	Rozsah	Cena celková (bez DPH)	Cestovné 1 cesta – 2500 Kč¹
Konzultace možností využití nástroje participativního rozpočtování	prezentace	Zdarma	1 hod	Zdarma	2500
Příprava formální podoby participativního rozpočtu					
Úvodní prezentace o participativním rozpočtování	1 hod	1500			
Vedení pracovní skupiny připravující postup tvorby rozpočtu	1 hod	500	8 hod	4000	5000
Finalizace podkladů pro schválení postupu zastupitelstvem města – konzultace, desk work	hodina	500	4 hod	2000	0
Příprava zapojení veřejnosti do tvorby participativního rozpočtu + Asistence při realizaci informační kampaně					
Příprava informační strategie - Vytipování a naplánování využití vhodných komunikačních nástrojů pro informování veřejnosti v rámci realizace PaR – konzultace a příprava podkladů	hodina	500	8 hod	4000	V ceně pracovní skupiny
Infografika, textové podklady webu www.participativni-rozpocet.cz	Dílo	Zdarma			
Další využití webu www.participativni-rozpocet.cz : adaptace struktury, funkcionalit a infografiky	Dílo	6 000	2 dny	6000	0
Školení práce v administračním prostředí webu	Hod	500	8 hod (4 hod vzdálené podpory)	4000	2500
Zpětná vazba k textům, tiskovým zprávám, propagačním materiálům	1 hod	500	4 hodiny (odhad)	2000	0
Realizace aktivit zapojení veřejnosti do tvorby participativního rozpočtu					

¹ Cena kalkuluje kromě vzdálenosti také čas strávený v dopravním prostředku

Školení pro zaměstnance úřadu o komunikaci s veřejností, přípravy a vedení veřejných setkání (5 – 10 účastníků)	seminář	4000	4 hod	4000	2500
Zajištění závěrečného výběru priorit pro participativní rozpočet (pouze on-line hlasování, zajištění zpracování výsledků)	Služba	6000	Služba	6000	0
nabízené služby				32000	
Cestovné					12500
celkem				44500	

Další nabízené služby (na rámec uvedené kalkulace):

Položka	jednotka	Cena (bez DPH)
Realizace aktivit zapojení veřejnosti do tvorby participativního rozpočtu		
Příprava veřejného setkání– desk work, (workload cca 4 hod)	1 hod	500
moderace veřejného setkání	1 moderátor	3000
Facilitace veřejného setkání (skupinový facilitátor)	2 hod	2000
Dotazníkové šetření (anketa) mezi obyvateli města zaměřené na analýzu potřeb a hodnocení kvality života ve městě	Služba	30 - 50 000
evaluace		
Vedení závěrečného semináře a zpracování výsledků	1 seminář vč. hodnotící zpráva	6000
Příprava a vyhodnocení závěrečné ankety (on-line šetření)	Služba	10000
Facilitace interního hodnocení postupu PaR a zpracování závěrečné zprávy	Focus group	6000
Úprava metodiky PaR pro schválení zastupitelstvem – desk work, (workload cca 4 hod)	1 hod	500